

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

Troms og Finnmark Fylkeskommune

27.01.2020

Prioriteringer for NTP 2022-2033

Samferdselsforum Nord oversender med dette høringsuttalelse på ny NTP for perioden 2022-2033. Uttalelsen er delt opp i følgende deler:

Innledning

Samferdselsforum Nord består av følgende organisasjoner; NHO Arktis, NHO Nordland, Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg Nord-Norge (EBA), Nord Norske Entreprenørers Serviceorganisasjon (NESO), Norges Lastebileier Forbund Region Nord (NLF), Maskinentreprenørenes Forbund Region Nord (MEF), LO Nordland og Troms og Finnmark, Norsk Arbeidsmannsforbund (NAF) og NHO Logistikk og transport.

Målet for Samferdselsforum Nord er å samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord - Norge, som ledd i påvirkningsarbeidet overfor sentrale myndigheter for prioritering av midler til infrastrukturprosjekter i landsdelen.

En offensiv og framtidsrettet samferdselspolitikk er viktig for den regionale utviklingen. Regioner bindes sammen av gods og persontransporter, og samferdsel betyr mye for god næringsutvikling.

Næringsaktørene i Nord-Norge har en betydelig konkurranseulemppe med høye transportkostnader og stort tidsforbruker. Det er lange avstander både internt i landsdelen og til de viktigste eksportmarkedene i Europa. For Troms og Finnmark som ikke har jernbane, er det de viktigste næringsvegene på både riks og fylkesvegnettet som dekker mest av transportbehovene og er av stor viktighet for næringsutviklingen i regionen.

Befolknings- og næringsutvikling er viktige elementer når det gjelder samferdselsplanlegging. Det dreier seg om arbeidsplasser, skoletilbud, fritids- og kulturtilbud, mangfold og infrastruktur når næringsliv etableres og mennesker velger å bosette seg i regionen, kommunen eller lokalsamfunnet.

Vekst, nyetableringer og næringslokaliseringer gir ringvirkninger når det gjelder befolkningsstruktur og bosettingsmønster. Derfor skal samferdselspolitikken tilpasses befolkningens og næringslivets mønster og utvikling.

Gjennom økt næringsutvikling og internasjonalisering er det også påkrevd å investere i god infrastruktur for å være i posisjon innen de store utbyggingsprosjektene iverksettes. Næringslivet må derfor gis mulighet til å utvikle samarbeid og posisjonere seg i forkant.

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

Skal Norge lykkes med nordområdesatsingen, beholde eksisterende næringsliv og etablere nytt i nord, må derfor infrastruktur være på plass og medvirke til at vi kan få til en positiv utvikling, og ikke være til hinder for dette.

Endringer i næringsstruktur og økende urbanisering vil forsterke kravene til infrastruktur og transport i årene fremover. Kapasitet, bedre pålitelighet og reduserte miljø plager må være sentrale elementer i den neste NTP perioden.

Nord - Norge utgjør i underkant av 10 % av befolkningen. Samtidig har Nord - Norge 29 % av den totale infrastruktur på veg og bane, 40 % av landarealet og 60 % av sjøarealet. Analyser basert på årsdøgntrafikk medfører således at landsdelen taper i forhold til øvrige regioner. Samfunnsnyttene, verdiskapning og ringvirkninger ivaretas for dårlig i dagens analysemodeller. Virkningene av samferdselsinvesteringene må komme bedre fram, og synliggjøre produktivitetsøkninger som følge av utvidede bo- og arbeidsmarkeder, samt økt arbeidskrafttilbud.

Enkeltprosjekter kan være ulønnsomme isolert sett, men nytten vil bli positiv når flere prosjekter sees i sammenheng over lengre strekninger. I lønnsomhetsmodellene må det sees nærmere både på tidsverdier, prosjektenes levetid og diskonteringsfaktoren som anvendes. I Nord-Norge må samferdselsinfrastrukturen bygges kraftig ut for at næringslivet skal kunne møte utfordringene i kommende år. Det gjelder all infrastruktur, men det er fortsatt slik at er vegsektoren i mangel av andre alternativer er den desidert viktigste.

I planleggingen av de store prosjektene bør tilførselsvegene til og fra produksjonssted, havn eller terminal tas med. Der det er relevant bør prosjektbeslutningene omfatte både hovedveg og tilførselsveg for å oppnå størst mulig samlet nytte av investeringene.

De fem viktigste prioriteringene for Troms og Finnmark

Samferdselsforum Nord har prioritert fem store investeringsprosjekter som bør realiseres i NTP 2022-33. Dette er prosjekter som har vært med i flere NTP runder og som er overmodne for realisering. I prioriteringene er det forutsatt at E10 Hålogalandsveien, E6 Kvængsfjellet og E8 Ramfjorden igangsettes før den nye NTP-perioden starter. Vi er også spent på hva den kommende KVVU'en om transport i Nord-Norge sier om mulighetene for jernbane i Nord-Norge.

Transporten på disse strekningene øker og dette er noen av de mest trafikkerte strekningene i Troms og Finnmark dersom man legger godsstrømsanalyser til grunn.

Næringsaktørene som benytter disse strekningene melder om utfordrende kjøreforhold, flaskehals, rasutfordringer og dårlig standard. Prosjektene Samferdselsforum Nord prioriterer er av vesentlig betydning for videre vekst i nordnorsk næringsliv og for arbeidsplasser langs kysten. Infrastrukturen er en kritisk faktor for det eksportrettede næringslivet i nord og skal Nord-Norge fortsette som en sentral vekstmotor for Norge, må infrastrukturen bedres.

Prosjektene er prioritert, men ikke rangert og vi ønsker at disse gjennomføres i første halvdel av neste NTP periode:

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

E45 Kløfta

Strekningen er den viktigste langtransportruta til Finnmark og en viktig transportkorridor i aksen Hammerfest-Alta-finskegrensen. På denne strekningen fraktes det sjømat for milliarder ut av Norge til kontinentet. På denne strekningen er den eneste døgnåpne tollstasjonen og benyttes derfor i stor grad av transportører som frakter varer ut og inn av Finnmark. Derfor må veistrekningen tilrettelegges for modulvogntog tidennel Vest-Finnmark, noe som vil styrke konkurransekraften til transport -og eksportnæringen og samtidig være fordelaktig miljømessig. E45 Kløfta er svært rasutsatt og vi mener det må skje en fortgang i arbeidet med rassikring.

RV94 Hammerfest - Skaidi

RV 94 er i likhet med E45 Kløfta en viktig sjømatkorridor i Finnmark. I tillegg fraktes flytene naturgass (LNG) ut av Hammerfest via RV94. Hammerfest er også et viktig logistikknutepunkt som generer et stort transportbehov. Planlagt oppstart av gruvedrift i Kvalsund er også med på å styrke behovet for fullføring av hele RV 94. Det er også den eneste vegen inn og ut av Hammerfest. Hammerfest vil styrke sin posisjon opp mot olje- og gassindustrien, hvor byen har basefunksjon for alle eksisterende olje/gassfelt i Barentshavet, samtidig som det satses på sjømat. RV 94 er her en stor flaskehals. Vegen er ikke dimensjonert for stor vogntogtrafikk og Samferdselsforum Nord mener det er kritisk at parsellen Jansvannet-Akkarfjord igangsettes i tidlig fase og resten av strekningen oppgraderes for å bedre standarden.

E8 Skibotn - Kilpisjärvi (siste parsell)

E8 fra Skibotn – Kilpisjärvi er en viktig del av flere transportkorridorer. Strekningen benyttes av næringsliv i Nord-Troms og til dels i Finnmark og Tromsø-regionen. Det er en av de mest benyttete veistrekningene ut av landsdelen og til markedet. På denne strekningen er det mye fersk fisk som fraktes, og tid er en vesentlig faktor for denne type transport. Strekningen er en del av ITS satsningen til Statens vegvesen og det er viktig at man fullfører dette arbeidet, samt utbedrer veistandarden for å sikre bedre fremkommelighet for tungtransporten.

E6 Nordkjosbotn-Hatteng

Strekningen må ses i sammenheng med videre transportkorridor ut av landet via E8 til Finland. Mye sjømat som kommer fra Midt-Troms og Tromsø, samt annen næringstransport som skal nordover kjører denne strekningen. Strekningen har en utfordrende kurvatur og holder ikke mål etter dagens standarder.

Riksveg 862 Tverrforbindelsen Tromsø

Prosjektet ligger inne i byvekstavtalen Tromsø kommune forhandler med statens om. Vi støtter en byvekstavnale, samtidig som vi ønsker å fremheve dette viktige prosjektet for en bedre infrastruktur på Tromsøya. Dagens tverrforbindelse er høyt trafikkert og er en utfordring for tungtransporten pga stigning og kurvatur. Knutepunktene; Breivika og Giæverbukta er i dag to flaskehals, og vi ser at en ny tunnel og ny veg ut til flyplassen vil løse opp i noe av dette. Dette betyr mindre kø for næringstransport, som i dag har betydelige kostnader ved mye køstång.

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

Mindre tiltak

E10 Bjørnfjell

E10 vinteråpne veier. E10 Bjørnfjell er en av de strekningene der det transporteres mest sjømat. Strekningen er smal og meget svingete, i tillegg gjør snø og fukk det utfordrende for kjørende. Kolonnekjøring eller stengte veger skjer for ofte, som skaper store utfordringer og kostnader for næringstransporten.

E6 Olderdalen - Langslett

Dette er en viktig del av sjømatkorridoren som starter på fylkesveg 866 fra Skjervøy/Arnøya og videre på E6 til Langslett før sjømaten fraktes videre sørover via E6 eller via E8 ut av landet. Strekningen er en stor flaskehals for næringstransporten. Strekningen er preget av smale og svingete veier og mange stigninger som gjør det utfordrende for tungtransporten. Veien er ofte stengt på grunn av berging av tunge biler. Med en betydelig andel vogntog som daglig kjører denne strekningen er ikke vegstandarden holdbar. Det er lange strekninger med nedsatt fartsgrense gjennom bebyggelsen som mangler gang og sykkelstier. Strekingen bør utbedres og tilrettelegges

Kyst (Farled og sikkerhet)

Kystverket er i gang med strekningsvis planlegging hvor det kartlegges kritiske punkter. Strekningen Harstad - Skjervøy er den de skal jobbe med og Samferdselsforum Nord støtter dette arbeidet, og ser på det som hensiktsmessig og konkretisere tiltak ut fra en helhetlig strekning. Samferdselsforum Nord støtter Kystverkets tiltakspakke ved denne strekningen der det er nymerking og utdyping av farleden som er utpekt som tiltak.

Samferdselsforum Nord vil også fremme forslag om at Kystverket ser på dybden i Gisundet og Sandesundet. Samferdselsforum Nord støtter Kystverkets arbeid med innseilingen til Leirpollen, Tana kommune. En utdyping av farleden og nymerking er et viktig prosjekt for næringsliv i Tana kommune. Farleden inn til Forsøl i Hammerfest kommune har behov for mudring og utbedring. Forsøl er en viktig hub for fiskeleveranser. Hurtigrutekaien i Hammerfest kommune må også mudres, slik at større skip kan legge til. Samferdselsforum Nord mener dette er viktige prosjekter som må prioriteres.

Lufthavner (terminal, rullebane, sikkerhet)

Tromsø lufthavn

Tromsø lufthavn er Nord-Norges hovedknutepunkt for flyreiser. Flyplassen opplever sterk passasjervekst både fra inn- og utland. Flyplassen binder sammen landsdelen og er et sentralt infrastrukturknutepunkt.

Utlandsterminalen og bagasjeutleveringen skal bygges ut og sikkerhetskontrollen er utvidet. En ytterligere utvidelse av innlandsterminalen, flere flyoppstillingsplasser og avisingsplattformer må også på plass for å møte passasjerveksten. En forlengelse av rullebanen er nødvendig for å kunne ta ned større fly samt et ønske om flere utenlandske direktefly.

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

En forlengelse av rullebanen må ses i sammenheng med utbygging av Flyplassstunnelen og flyplassvegen. Avinor har fått et pålegg om en forlengelse av dagens kulvert for å tilfredsstille sikkerhetskravene på begge sider av rullebanen. Det foreligger en aksept for at utbedringen kan skje i forbindelse med etablering av ny veg tilrettelagt for en fremtidig rullebaneforlengelse. Det er positivt at Avinor og Statens vegvesen kan se på felles løsninger for dette området slik at arbeidet med utbedring av kulvert ikke hindrer trafikkavviklingen i dette høyt trafikkerte området. Dette er et sentralt logistikknutepunkt for næringslivet. Det er helt vesentlig at det etableres ny veg (flyplassveg), før vegarbeid ved dagens kulvert påbegynnes.

Hammerfest lufthavn, Grøtnes

Petroleumshovedstaden i nord, Hammerfest, har behov for et bedre flytilbud tilpasset fremtidens behov med bedre regularitet. Hammerfest lufthavn er den mest trafikkerte kortbane-flyplassene i landet, med om lag 120 000-130 000 passasjerer per år, hvorav 60 prosent er tilreisende. Den korte rullebanen betyr at flyplassen kun trafikkeres av små fly (39 seter).

I dag er det et begrenset flytilbud med få avganger og høye billettpriser. Flyplassen ligger værutsatt til, som igjen skaper mye forsinkelser. Samferdselsforum Nord mener dagens lufthavn ikke tilfredsstiller utviklingen i Hammerfest-regionen.

Hammerfest er et nasjonalt senter for petroleumsaktiviteten i Barentshavet. Med flere oljefelt i drift i Barentshavet vil transportbehovet øke. Det betyr at også tilretteleggingen av flytilbud må tilpasses dette. De neste årene vil Johan Castberg-feltet være ferdig utbygd. Utover det planlegges utbygginger av tilsvarende størrelser på Alta-Gotha-4 prospektet og Wisting-prospektet. Det er grunn til å tro at aktiviteten vil være betydelig og økende fremover.

Hammerfest er forsyningsbasen for Barentshavet. Rollen som hub for all helikoptertrafikk gjør også at kravet til lufthavnens kapasitet, regularitet og konkurranseevne øker.

NHOS kommune NM har vist over tid hvordan Hammerfest Alta region har befestet seg som en viktig vekstregion i nord. Samferdselsforum Nord mener det må etableres en ny flyplass som ivaretar næringslivets behov og fremtidens vekst på Grøtnes.

Jernbane i nord

Samferdselsforum Nord mener det er tre punkter som er særlig viktig å få plass i kommende NTP:

1. Konseptutvalgsredning for Nord-Norge
2. Dobbeltspor og elektrifisering/ hybridisering av Ofotbanen
3. Elektrifisering/hybridisering av Nordlandsbanen. Her er det også nødvendig med en oppgradering for å sikre bedre regularitet.

Årlig fraktes det ca. 200 000 tonn sjømat med jernbane fra Nord-Norge. Narvik er den viktigste terminalen i dag, med flere daglige godstog mellom Narvik via Sverige og Alnabru til Oslo. Sjømat fra Troms og Finnmark lastes i hovedsak i Kiruna i Sverige.

I nord der person – og godstransport i hovedsak skjer på veg og fly er utslippene betydelig fra transportsektoren. Både av klimahensyn, men også av hensyn til økt trafikkikkert er det nødvendig å flytte mer gods over på jernbane og båt.

Samferdselsforum Nord er positive til at regjeringen skal gjøre en konseptvalgutredning av infrastrukturen i Nord-Norge. En helhetlig gjennomgang av transporttilbudet sett opp mot

Samferdselsforum Nord

- vi skal samle næringslivet og politikere om felles samferdselsprioriteringer for Nord Norge

transportbehovet er nødvendig. Uansett hvilken løsning man havner på, vil transporten skje i en kombinasjon av veg, bane, båt og fly også i fremtiden. Derfor er det viktig at fremtidig infrastruktur tilbud i nord vurderes i en helhet.

Godstogpendelen mellom Oslo og Narvik via Sverige (Arctic Rail Express) har siden 1993 vært en viktig åre for å frakte dagligvarer nordover og sjømat sørover. De siste årene har sjømatnæringen flyttet mer og mer av sjømattransporten over på bane. Næringen selv sier at potensialet fremover er betydelig større. Dette kan i stor grad begrunnes med skjerpede krav til klima og trafiksikkerhet.

Hvert år fraktes om lag 200.000 tonn sjømat med tog på Ofotbanen i tillegg til mye annet gods. Ofotbanen er en særs viktig transportåre for landsdelens næringsliv. Kapasiteten på Ofotbanen nærmer seg sprengt. For å kunne flytte mer gods over på bane er utbygging av dobbeltspor helt nødvendig for å øke kapasiteten samt redusere forsinkelser og bedre regulariteten.

For Samferdselsforum Nord

Martin Grønnslett

Styreleder

www.samferdselsforumnord.no

